

Aarne Vahtra Rootsis:

Ma ei kahetse oma saatuslikku sammu

Rootsi Eestlaste Esinduse kutsel saabus nelja kuu eest Pariisis ära hüpanud end. ENSV teatricaltuse juhataja Aarne Vahtra Rootsis, kus ta siinse eestlaskonnaga kõigepealt kohtas Norrköpingis ja siis pühapäeval, 23. jaanuaril Stockholmis Eesti Majas, kuhu oli kogunenud ligi sadakond inimest.

Esmaspäeval toimus Eesti Majas pressikonverents rootsi ajakirjandusele, milles osalesid nii ajalehtede kui raadio esindajad. Raadio Ajakaja andis sellest informatsiooni juba paar tundi hiljem, samuti töid lehed sõnumeid.

Koosolekul Eesti Majas ütles ssejuhatuse Rootsi Eestlaste Esinduse poolt Agu Kriisa, misjärele sõna sai küllaline. Aarne Vahtra lähenes spontaanses sõnavõtus mitmele huvitavaale teemale. Publiku huvi oli suur ja taile esitati pärast palju küsimusi.

Vahtra jutustas, kuidas ta oli rasketes oludes üles kasvades omaenda vasakpoolses vaates. Kuigi elu suurel osal on tõestanud vastupidist, on ta siiski olnud raske kõigist vanadest seltskondadest täiesti lahti sõda. Kuid ta koges oma vilmastel aastatel Eestis, et ta oli inimvaenuliku masinavärgi teenistuses ja ta ei tahtnud

enam selle süsteemi kirve varreks olla.

Reisijuhataja Prantsusmaal Nõukogude turismigruppide, millega ta välja pääses, täitis ta viimase päevaani oma ülesanded kohusetruult ja läks alles sel päeval – 22. septembril – prantsuse poliitilise juurde poliitilist varjupaika küsima.

– 121 päeva pärast seda sammu olen ma ikka rohkem veendunud: mu samm oli õige, ütles Vahtra. Ma tahtsin lase kasutada eestlaste rahvuslikku võitlust. Kuid Esto-film, mida ma siin elle nägin tõestas mulle, et eestlaste võitlus juba on väga kõrgel tasemel.

Üks Vahtra teomadest oli turismi organiseerimine. Ta jutustas üheksajäseks, kuidas tehti sootuis Moskvasse soovitud teatricaltuse turismigruppide suhtes ja kuidas neid kohti pärast jaotatakse paljude teatrigruppide vahel. Alati tuleb arvesse võtta, et mitmed osavõtjad hiljem kustutatakse. Üheksajäse grupplikmeid instrueeritakse poliitiliselt, kuid gruppiti midugi eriti täpselt.

– Kuid sellegipärast teame kõik, et igas grupis on üks või kaks juhtkõrge-töötajat kaasas. Ma olen küll mitme välismaa-reisi ajal katsunud välja nupu-

Järg lk. 7

Aarne Vahtra (keskel) koos Rootsi Eestlaste Esinduse abiesimees Agu Kriisega (vasakul) ja bürojuhataja Ahti Paega (paremal). (Foto Trummer).

Saksa suurleht:

Eesti, Läti, Leedu kolm Nõukogude Liidu kolooniat

Värskes saksa suurlehes "Die Welt" numbris vaatleb Manfred Neuber Eesti, Läti ja Leedu seisundit Euroopaparlamenti äsjase resolutsiooni taustal, mis teatavasti juhtis tähelepanu nende endiste iseseisvate riikide praegusele koloniaalolukorrale N.Liidu ülemvõimu all. Viieveerune artikkel ongi pealkirjastatud "Eesti, Läti ja Leedu – kolm Nõukogude kolooniat. Lääs ei tarvitse leppida kestva balti riikide rõhumisega".

– Enne kui viimane Läänemere saar UNO algatusel küllatava väärtnusega iseseisvusele on viidud, oleks tõepoolest aeg õigluse ette minna kestva kolonialismiga meele oma kontinendil.

Strasbourgis Euroopa-parlament väärtnustust oma viimase spelli eest EG liikmesmaade väljalüüsimisele, et 1940 N.Liidu poolt annekteeritud balti riikide – Eesti, Läti ja Leedu – küsimus UNO ette viidaks. Ainult küsimused võivad kõneleida neistust julgusest, ka siis kui arvesse võtta reaalselt jäävahokordi. Läänemaailma härjamine nõukogude keelustusega on juba halb küllalt; loomuline on moraalsest kohustusest, ilma sõda ikka ja uuesti meelde tulevat, oleks aga vaadeldamatu.

Kas käsitajavad lääneurooplaad kolonialismi Ida-Euroopas teistmoodi? See seisab praeguse EG ministriteühikuga president Hans-Dietrich Genscheri kätes, kas ta oma ametiaja teeb seige-

kuhulle algatus. Paljalt Strasbourgil avalduse odasandimisega UNO-missioonile New Yorki et ole küllalt tehtud.

Kui suur õigus oli Leninil, kui ta aastal 1923 leidis, etnes Nõukogude konstitutsioonis oleks vajalik aluse võtta, et liida mittevõens rahvaid tuleb kaitseda suurene ahvinstide eest. Kuid ta ise ega ka tema järeltulijad ei jäänud tookordsete piiride juurde peatuma. Peale armeenlaste, gruusi laste, kirglike ja usbekide liktsid lõpuks ka balti riimil rahvad. Moskva propaganda kõneleb vabatahtlikust liitumsest, valgitakse halvakuulusega salaprotokollid Molotovi-Ribbentropi pakile, millega vene riimik Läänemere suunas sanktsioneeritid.

Mida on hõlmasel, kes viitavad oma – enesemääratamõisusele UNO-charia alusel Madridil ärelkonverentsil ja traagilisele olukorrale oma kodumaadel, loota

Järg lk. 7

Selle Eesti Vabadusõjast langenud soomlaste mälestusmärgi tüpe asuv Vabadusristi kujutus valatud metallist on olnud mitme sabotaaži ohver.

Vabadusrist Helsingis jälle korras

Helsingi südalinnas Vana kiriku püstitel asuva Eesti Vabadusõjast langenud soomlaste hauasamba tüüp asuv Eesti Vabadusrist on mitu õigelt kujul korda seadud. Ristil on näha ka mõõka hoidev käsi.

Järg lk. 7

Koloniaalvõimu sümboliteid. Mihhail Kalnini mälestussammas Tornide Väljakul, all Lenini aasammas (kes artikli järgi et osanud uneski näha ette praegust venestamise ulatust!).

Eesti lapsed eesti kooli!

Uus teooria:

Rootsi territoriaalveed "magistraalteedeks" A-pakti allveelaevadele

On esinenud palju arutlusi ja oletusi, milks võivad allveelaevad tungivad Rootsi territoriaalpiiridesse ja loogi kaitseriiklondades. Mõnevaid kapten Ni Bruzelius, kui on rohkemsti kogumust allveelaevadest, esitab selle kohta omapoolse teooria Morovõestabi poolt väljastatava ajakirja "Marin-Nytt" nr. 4/5 1982.

Ta oletab, et spionaaž võiks ju olla tõenäoliku, kuid mis siiski juhul kasutada territooriumi allveelaevade kasutamise purjehäädude võid takistamatult sellata rootsi saaretekes. Luuretooritatakse spetsiaalveedelt ja lennukite väljastatav Rootsi pilve õhusaate maale saatmist ja signaalpõhise paigutamist merre nimetatav ta rava vabaks fantaasiaks.

Kapteen Bruzelius arvates pole allveelaev üldes võimalk avastada muidugi, kui et komandör ise eesdes soovib. Mispäe ta esitab hüpoteesi:

"Ei neutraalne Rootsi oleks võimele end kaitsma allveelaevadele esimestel aastal võttesse, on ohtuile lähenevaga N.Liitdu riigikaitse. Sellepärast tungivad veed allveelaevad Rootsi vetesse ja laevade end "avastada", mis on teadlik provokatsioon, millega tabelatav mõjutada Rootsi valitsust tegevdamis a-laevade ühri vahendeld".

Edasi nendib ta, et Rootsi riigikaitse on esmajoones üles ehitatud invasioonitõrjeks, kuid ta ei ole, et Rootsi võiks siinse tungida N.Liit, kuna tema kaitseriik on suunatud Kesk-Euroopasse — mida tõendavad ka V-pakti maabõvi.

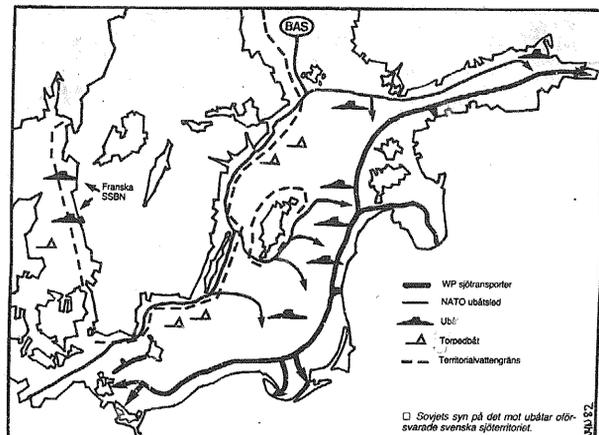
Kuid sõda Euroopas vajaks suurt sõjalise materjali järlevetu, mida ei suuda lähendada üksiki raudtee, maantee või õhustransport. Ainuaks lahenduseks oleks metransport Leningradist, Riiga ja sealt edasi Poolasse ning Ida-Saksamaale. Selliste transportide kapaiteet oleks suur, kuid kergesti rünnatav NATO sõjajõude poolt.

Natol on praegu Läänemerele 30 allveelaev, neist 24 Lääne-Saksamaale kuuluvad ja kuus taani a-laeva. Neid oleks N.Liitdu kerge kahjutute teha kui neid saaks kühjalt jähitada. Seega aga ei saa teha, kuna nad võivad tungida peitu neutraalse Rootsi vetesse.

Jätkamise korral võivad seega rootslased ja leevad põhja lasta või alla lasta taevade lennukid ja kopterid. Jätk üle võimale kasutada oma kalliveelaevu, kuid sel juhul peaks ka N.Liitd omama tugevamaid allveelaevu kui saksilaste omad tühist 206. Selliseid aga venelaste pole.

N.Liit vaatlus Rootsi ja Soome territooriumile nagu 6-rajalist magistraalid NATO allveelaevadele Öresundist kuni Leningradini. Kui rootsi allveelaevadele oleks tugevam, võiksid venelased sügeada väina. Bornholm ja Rügeni vahel, mispeale NATO allveelaevad ei pääseks üldse Läänemerele.

Bruzelius mainib ka, et Rootsi liitriikluse paknevad ajajäseit praansuse aatomiallveelaevade, mis varustatud ballistiliste rakettidega. Kuid need rakettidega tulevikus M-4 tüüpi rakettidega, mis korrigeerivad ise oma

Nii vaatlavad venelased allveelaevade vastu katsetut rootsi mereterriituumi. Kaart ajakirjast "Marin-Nytt".

lennevad, kustures need võib viis taevast kaavõvi Kanaari saartelt. Nende tegevusarvud on üle 7 000 km.

Lõpuks mainib kapteen Bruzelius, et Rootsi tugev riigikaitse pole taastanud Väikeks ei ole allveelaevade tõrje ni, nagu ta peaks olema ühes neutraalse riigi.

Kümne aasta eest astus esis territoriaalpiir rannast nelja mere- millil kaugusel ja Rootsi omas 10 hävitajat ja fregatti. Nüüd on piir 12 meremilli ja pole olemas ühtki hävitajat aga fregatti.

See draastiline muudatus paneb teisi riike mõtlevatse kas Rootsi üldse muudab kaitsata oma neutra-

lleeiti. Bruzelius arvamusle ko- haselit on nõrk allveelaevadele ohuks Rootsi neutraallieit usuta- vusele. Seega tuleb leppida allveelaevade vahetujuumitega kun Rootsi on saanud ajakohase allveelaevade tõrje, mis on pro- portoon Rootsi territooriumi suu- rusele.

Leinatead

Residingtons New Jersey osar- ligis suri 28. deta. Ulo Lepki, sünd. a. 1926 Viljandis.

Tallinnas suri 6. novembril õpil. Inz. Ants Nillre, sünd. 15. okt. 1909 Tallinnas.

Schenectadys, New Yorgi osar- ligis suri 16. detsembril Olga Pu- lavkin, n-a Alver, sünd. 7. sept. 1884 Valgas.

Los Angeleses Kalifornias suri 20. detsembril loomaraast Rein Tinnis, sünd. 9. veebruaril 1926 Tartus.

Wärsburgis Saksamaal suri a. 1982 Albert Thoen, sünd. a. 1913 Tallinnas.

Torontos suri 21. detsembril Mihkel Lepp, sünd. 5. okt. 1891 Kihnu saarel.

Beaverorekts Ohio osarligis suri 23. deta. dr. chem. Konstantin Volmer, sünd. a. 1886 Tallinnas.

Plainfieldis USA-s suri 8. detsembril Maria Toomsalu, sünd. 13. mail 1898.

Rootsis suri 10. detsembril Hele- ne Sirk, sünd. 18. apr. 1894.

Ühendriikides suri Leida Möldre, n-a Mender.

Eesti suur sõber Alvar Wallentin suri Göteborgis

Göteborgis suri jaanuaril esimesel poolel suur Eesti sõber Alvar Wallentin, kuu väiksematse on kir- jutandan artikleid Eesti ja teiste healt riikide kohta. Peamiselt on ta neid avaldanud Göteborgis Han- dels- och Sjöföretstidningis.

Järelduude selles lehes kirju- tab Helena Friedova:

"Tema tegevus toimus peami- selt Ida-Euroopa Solidaarsusko- mittee raames, organisatsioon, mis loodi 1976 inimõiguste eest võitlemiseks Ida-Euroopas. Seal tegeus ta kogunud pedagoogina. Ta töötas teile inngusa, seet ta pidas tegevust väga tähtsaks. Ta võttis valde ja ühiste tead- miste vastu massimeetudumiste, 196, mille ta rajas oma laialdas- tade teadmistele.

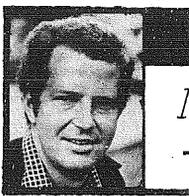
Oma lialade teadmistega oli ta

väga mures rootsi kooli arengu pärast...

Kui ta oli 11 a. vana, surid ta ema ja ta kasvav üles ja ta vähenes. Ta juures Varborgis koos oma kahe vennaga. Noorustel peale õppis ta kõvasti tõotama. Tõnu Hvitteldi stipendiumile sooritas ta gümnaasiumi lõpuksani a. 1925 ja õppis pärast edasi Göte- borgi ülikooli juures.

30-aadnel aastatel kuulus ta Claré-gruppi ja vaaskoolesele nooreoriklusele. Kuid ta peitus varasi selle noorteorjanisatsiooni

Wallentin kõneles mõne aasta eest ka Eesti Vabariigi aastapä- val Göteborgis Ida-Euroopa Soli- daarsuskomitee eestdujana.

Andres Küng: Mees TV-filmi taustal — ehtne kaasajooksik

30. ja 31. jaanuaril saadab rootsi TV suure tähelepanguga jälgitud jätku "Hävning" väljastuse (Fortsetelsen). "Hävning" kajastab aega Weimari "barbarist" Teise maailmasõja lõpu- peale taastatud Rootsi filmi kajas- tab seavastu ainult mõnda kun- enne ja pärast Hitleri võimuhaa- ruse. Kuid mõlemat perekonda kirjeldatakse üksiku juudi perek- onna vaatevinklist.

TV-filmi saadetakse samal ajal ka Inglise, läänlasele ja isereali TV-des seoses natside võimuhaa- rusega. 50. aastapäeva meenuita- misse. Film on üheks ühitud saksaj-kuul kirjaniku Lion Feuchtwangeri romaan "Öd- nemas Oppermann" (Ssykonen Oppermann) järgi, mis on saanud hitilavald hinganud.

Kuid sama selge pilguga kui Lion Feuchtwanger nägi ette nat- sude kollektusi, sama udune oli tema nägemine ja kuuline tõmp sõnumid, mis N.Liitdu. Ta muutus tegeleku ebamõneste kaasajooksiku prototüübiks.

Lion Feuchtwanger kirjeldas ühe oma nõukogude odysse teatru- kolmekümendal aastal ms.: "Võik, midis sisse hingataks lähe- kes, on lõppumatu ja kaduõhine. Lähe sivilisatsiooniks ei ole enam selgust ega tahejuudu... Aga hingataks jälle, kui rühitud atmosfääril, mis vältoos teeseld- dud demokraatia silmakirjatavaa- maningiga, allakse värsken- davasse atmosfääril N.Liitdu. Sin ei peeteta ennet müstiline me- soendeta teha, sin valteeb puhas eetik".

"Ma olen alguul häämmastunud ja kahtlustus, kui leidisin, et kõik im- lised, kelledega tutvusin, kiitid üldiselt olukorda", kirjutab Lion Feuchtwanger, "ka siis, kui nad olid vahel kriitilised küsimuses üksikasjadest. Tegeleku valitsee kõtkjal suurilmas Moskvas koo- rolla, rahulolu ja õnnelik õh- kom".

Nõnda kirjutab siis Feuchtwanger samal ajal, kui vähemalt kuu miljonit inimest aretreeriti N.Liitdu. Vähemalt kuu miljonit inimest oli sunnibõlaagrisse, kas paar miljonit suri samal aastal ja vähemalt poolteist miljonit lasti maha.

Kuid Lion Feuchtwangeri järgi elasid nõukogude kodanuk "kindlas veeendumuses, et riik oli võimalk teinud jaoks ja mitte ne- mad riigi juuks". Palstab, et lai-

kultigist Stalini ümber ei ole ta ühele pannud või vähemalt ei pannud pehaks, kuna Stalin oli tema arvates ja kuulduste koha- selt "kõige protensioonitõnu" võimutanuja. Ka ei õlnud Feuchtwangeril midagi haiba ühida Stalini diktatuuri ja selle tõrje kohta, sead enam oli aga head üeldä "sotsialistliku demokra- tia" kohta, mis oli tema arvates Stalini "lõppeemärgiks".

Üheks etapis lei selle vüde- tud sotsialistliku demokra- tiapoolle oldi midugi sel juhul Moskva-kohtuprotseesid. Need vapustasid paljusid demokraat- likke sotsialiste ja kommuniste kitta omadegi hirmurakavat ja kaasa- jooksik Feuchtwangeri see ei kõi- gutanud, seet ta ei esõeldjuse jä- dige kohtuprotseesse Jätkavalt ja Radeki vastu esimesel parteiril Moskvas.

Nii kaua kui Feuchtwanger oli õlnud Lääne-Euroopas, oldi need absurdsed süüdistused, mis teoda kahe kui kõigi teiste Stalini lavas- tuskohtuprotseesid ohvre juu- teid tema arvates "äärtselst en- nekuulmatud". Aga kohapeal Moskvas "olin ma sunnitud heks kitta omadegi hirmurakavat ja kaasa- jooksik Feuchtwangeri see ei kõi- gutanud, seet ta ei esõeldjuse jä- dige kohtuprotseesse Jätkavalt ja Radeki vastu esimesel parteiril Moskvas.

Feuchtwanger põlnud kaugliski see ainus, kes õigustas Stalini pro- pagandati Moskva-kohtuprotse- esse kohta. Aga väheesid tegid sead kogu hingse ja olemisega nagu tema. Kuid ka Feuchtwanger pidas rõõmselt, et tema väikes mees küimrit kas oli te- gelikult võimalk, et kõik vana- kommunistid, kes seati kohtu ette, oldi õlnud "koerad, roid, us- sid, teerõõõõd, välimasised agen- did, parasidid ja nuud", nagu prokurör väitis.

Kolmekümendal aastal ei õlnud ainult tõrje, vaid ka nälja- hõda N.Liitdu. Kuid Feuchtwanger leidis "suure hulgal toitu odavate hindadega", mis arides, milleisid nõukogude gidid eeti- sid talie. Mitte õlmas sellega, vaid "inimesed tagasihõldike, kes tulekuluga võetid vastu üllata- valt inestamisvärske pillava zhestiga". Imestus see ühenduses seises pigem Feuchtwangeri sõbrimõttumise, et perekonnad, kes teid "ootamatult" vana võetid, tegid sead jalgulekupõltsel res- thias ja nende rikkalike ressur- sudega, mis oldi poliitil kästutuse.

Seetütu ka Feuchtwanger rikka- lüelid heid tausti ja jooki, kuna rav- haves nälgis.

Nagu juba teisedki kirjanikud küllakutsereisid idas varem ja nüüd, ni raportis ka Feuchtwanger hiljem kirjanike fantast- liseist tingimustest N.Liitdu. ta kirjutas, et kirjanikke ja teisi ku- tuurivõljetajaid "hinnatakse, eri- gutaiks ja ka hellitatakse eri- gi poolt ni preestriid kui suurte sis- setulekulga". Et see maksis ai- mit nendele kohta, oldi eelista- tud oma ahas partiid poolt, sead ei pidanud Lion Feuchtwanger väli- kkuks tootmada, nagu sedagi, et tseaurer toona ja nüüd pidas pide- valt võlitud enam-vähem iseseta- sikultuurivõljetajega ja kutans vajaduse korral laegi jalgulekupõltsel abika.

Feuchtwanger imestus nõuko- gude süsteemi üle ei vähenud midugi, kui ta leidis nõukogude raamatukogus hulk oma raama- tuid ja peais nende "juhus" koht- mas "noortest maal", kes ei ta- letas: "Neli aastat tagasi ei õsna- mud ma, lugeda ega kirjutada ja täna võin ma vahetada mõtteid Feuchtwangeriga tema raama- tust".

Misugune kirjanik peaks ole- nud meeltatud sellise kokkusa- mises puhul. Või-õla ainult Andre- Gide ja Arthur Koestler, kes klas- sikalises koguteoses "Me usku- misse kommunismi" avastasi- kudis ka nemad oldi sarnase egi- maalilise inimestüübi. See kor- raidati midugi nõukogude jal- gulekupõltsel osakonna poolt sõbralikkus kohtumiseks lääne kultuuriliskustega. Aga Feuchtwanger ei taibunud midagi.

Feuchtwanger ei kaotanud ku- nagi oma "sõmpantust eksperti- mendile ehitada hilgriku ainult mõistusele". Ning ta lõpetas oma nõukogude odysse samasuguse roosipõuses kumas, nagu ta selle selles juhutas järgmises tertu- tuse korral, kes erinevalt te- mast oldi saanud ülekavarmi- seks eeliseid sootulitõukõ õne- riigi: "Ni õstavaateld ja millise rahuga nad oldi üritanud kujun- daga oma ole, tunnetades, et nad on õrganalised ühes ideelise- sega noortele, kes erinevalt te- nagu hõhhatistateld ja hoeda- tud teerada maastikul".

Lion Feuchtwanger oli siiski kühil tark, et mitte jähda N.Liitdu. Sils oleks ta arvatavasti likvideeritud. Paljudle tema kaasa- maalaste ja parteivendade ole ku- sitalust seal Stalini-terrori ajal. Feuchtwanger naasis lääne- ku maailma inimestüübi sõjalist Prantsusmaal, kuid ta elas üle ja sirdus põgenikuna Ühendriikide- deesse, kus ta suri vabades vüekümendate aastate lõpul. Ni- ai sils ka Lion Feuchtwangeri sead kaasaajooksiku, kes ter- vitas sotsialistile vümpõstõitõni, aga ei tahtnud ise elada ühe- siki sotsialistlikku riigi.

Ühissõidud Estivalile Göteborgis

20.—23. mail 1983 toimuvad Göteborgis Eesti Päevad — Estival 83. Et kergendada Estivalist osavõttu planeeritakse ühissõite bussidega Göteborgi.

Gruppide moodustamisel on oma kaastõdd lubanud järgmised isikud ja organisatsioonid, kellede poole võib pöörduda ühissõitude suhtes.

Lähemat informatsiooni bussireiside kohta annab ka Jaan Kello, AB Linjebuss, tel. 08/24 33 95 (tõõajal).

ESKILSTUNA
Anis Pahv
Närjehõlmisvägen 9
638 48 Eskilstuna
tel. 016/14 42 41

ESKILSTUNA
Lydia Tamme
tel. 016/13 28 15

HELSINGBORG
Herman Ödick
Mäster Ernstsgatan 22
263 35 Helsingborg
tel. 042/13 18 23

KUMLA
Arnold Mändla
Kõpmanngatan 32
682 00 Kumla
tel. 019/75 63 83

LUND
August Mõttus
Plåstlagarevägen 1 A
322 30 Lund
tel. 046/13 94 63

MALMÖ
Paul Tundo
Käseholmigatan 5
216 22 Malmö
tel. 040/16 71 80

NORRKÖPING
Jaan Alias
Apelgatan 11 B
602 15 Norrköping
tel. 011/13 01 34

UDDEVALLA
Harry Laks
Hässelög, P1 7824
451 01 Uddevalla
tel. 0522/360 04

ULRIKHAMN
Paul Jalakas
Grönahögsvägen 14
523 60 ULRIKHAMN
tel. 0321/114 72

UPPSALA
Kaarel Vahtras
Ymergatan 17 E
703 25 Uppsala
tel. 018/11 75 51

SÖDERTÄLJE
Axel Palmman
Högbergsgatan 7 B
151 33 SÖDERTÄLJE
tel. 0755/969 94

VÄSTERÅS
Jaan Önnap
Karl Johansväg. 68
Västerås
011/523 10

ÖREBRO
Helju Nyberg
Rosta Strand 7
703 44 Örebro
tel. 019/18 27 48

Sportiseltsa KALEV
o Vello Kõks
Buntmakarvägen 42
141 41 Huddinge
tel. 711 33 59

Eesti Jätkubüü Nautic
o Kale Onda
Määräströmen 50
102 29 Vällingby
tel. 08/38 69 09

NORRA, OSLO
Tiu Anderson
Ingerkolivöien 45
1410 Kolbotn
tel. 280 87 20

ESTIVISK KULTURFESTIVAL
estival 83
GÖTEBORG 1983 · 05 · 20 - 23

Leinatead

Missasugus Kanadas suri 18. detsembril Riina Lehtyc, n-a Jonka sünd. 29. aprillil 1983 Sault Ste. Marie.

Torontos suri 21. detsembril Mihkel Lepp, sünd. 5. okt. 1891.

Ühendriikides suri 1. detsembril Maimo Ranna, n-a Toome. Ühendriikides on surunud Malle Rõõre.

TV-programmid

TV 1 lõrdag

29. JANUARI
8.00 Go'orrisoni Sverlög. 10.00-10.50 Världscupen i fotboll. 11.00 Ykköskanava: Gunnar Stråne yrkkösk. 12.10 Veckan berättat på finska. 12.30-12.55 Traan Petteri. 13.00 Världscupen i ufoforskning. 13.45 EM i skridsko. 15.55 Tipsexta. 18.00 Aktuell och väder. 18.05 Heimgalsbön. 18.10 EM i skridsko. 18.20 Mitt i naturen. 19.00 IAKK. 19.30 Alberts underliga resa. 20.00 Spannar. 3.20.55 Mot John Swan. 21.00 Aktuell och väder. 21.15-22.45 Här är ditt liv.

TV 2 tisdag

17.20 Nyheter och väder från text-TV. 17.30 Är du fleg, Alfons Åberg? 17.40 Sagotiden. 18.00 Barten i Uthenbusch. 7. 18.30 Tintins Äventyr. 18.40 Musik för mig. 18.50 Det osynliga flaskaarbet. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport och väder. 20.00 Flygande planer. 20.10.20.50 Inslagsstavel. 21.00 Magazinet. 22.00-23.00 Dokument utifrån. Det händer i Indien.

TV 2 lõrdag

11.50 Marco Polo. 3. 13.30 UR: Arbetstid. 14.00 Horizont. 15.00 Kanal 3. 16.30-17.20 Obefintlig. 17.30 Se, det var en riktig historia! 18.00 Den Qujote av la Mancha. 18.30 Svenskar i paradiset? 19.15 Guldkorn från SF. 19.30 Rapport och väder. 20.00 Ditt. 20.05. 21.00 Fönster mot TV-världen. 22.00 An-Magritt. Norsk långfilm från 1969. 23.40-3.30 Maratonrock.

TV 1 onsdag

2 FEBRUARI
9.45 UR: Des le Debut. 3. 10.00-10.15 Here we come. 3. 12.00-12.25 Zoom. 12.30-12.50 Sverige i närbild. 13.00-13.00 Härtven. 13.10.21.00 EM i bordtennis. 18.15 Hemma efter 18. 19.00 Se, vad det låter! Konsert med Birgit Nilsson. 20.00 Utan biterhet. Om den japanska flickan Kozue, som föddes utan armar. 21.00 Aktuell och väder. 21.30 Sportnytt. 21.40-22.40 EM i konstämning. Från paräkningen.

TV 1 sönadag

30 JANUARI
9.00 Högmässan från Varbergs kyrka. 10.15 Finskspäckiga program. 12.00 Aktuell för jugoslaver. 12.30 Aktuell för greker. 12.55. 13.00 Aktuell för danskar. 18.30 UR: Arbetstid. 17.00 Här i Sverige: En sak ångrar jag. 18.00 Aktuell och väder. 18.05 Söndagskväll. 18.35 Modellteater. 18.45 Svenska fåglar: Nötveckla. 19.00 Oppermann. TV-spel. 21.00 Aktuell och väder. 21.15 SF-journalen 1943. 21.30 Dokument från en svunnen värld. 21.40-22.40 Arthur Rubinstein: Leve livet!

TV 2 onsdag

10.00-17.00 Riksdagens allmänna debatt. 17.30 Nyheter och väder från text-TV. 17.30 Klaga lagom. Alfons Åberg? 17.40 Sagotiden. 18.00 Resan från Jordan. 3. 18.30 Lucy Show. Amerikanska komediserier. 19.00 Tiden vi inte levde i. 19.00 EM i bordtennis. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport och väder. 20.00 Ter: Farmor och vår Herre av Hjalmar Bergman. 21.00 Inte bara rock. 21.30-22.30 Magazinet.

TV 2 sönadag

10.00-10.00 och 13.50 Världscupen i ufoforskning. 13.20 EM i skridsko. 16.55 Söndagskonsert. 17.30 Drömläpakt. 18.00 På direkt. 18.30 UR: Granskning. 19.00 Ada Gordon - neutral of för. 19.30 Rapport och väder. 20.20 Stort liv. 20.30 Sportspelen. 21.00-22.25 Följen i trädet. Svensk långfilm från 1961.

TV 1 torsdag

3 FEBRUARI
9.30 UR: Människor i rörelse. 4. 10.00-10.20 Arbeta i närbild. 13.00-13.10 Facetas de Espana. 13.20 Halvfilm. 17.00 EM i bordtennis. Från gårdagens paräkning. 18.00 Aktuell och väder. 18.15 Hemma efter 18. 19.00 Giant Redwoods - jätternas skog. 19.10 Koth - livet är vad man gör. 19.20.21.00 Aktuell och väder. 21.00 Sportnytt. 21.10.21.30 Sportnytt. 22.00 Pofjolsmalen yhetistyö - kétä varjatyö? Nordiskt samarbete - för vem skull? 22.30-23.15 EM i konstämning. Från herrnas fria äkning.

TV 1 måndag

31 JANUARI
9.00-9.10 UR: Switch on 18. 4. 3. 9.15-9.30 Världen i närbild. Irland II. 10.10-10.35 Zoom. Stenålderskult. 10.45-11.00 Take it easy. Sydney. 2. 16.50-17.00 Halvfilm. 18.00 Aktuell och väder. 18.15 Hemma efter 18. 19.00 Oppermann. Om den judiska familjen Oppermann, som levde i Berlin vid slutet av 1920. 21.00 Aktuell och väder. 21.30 Sportnytt. 21.35-23.05 Casablanca.

TV 2 torsdag

17.20 Nyheter och väder från text-TV. 17.30 Fem spökar. Alfons Åberg? 17.40 Sagotiden. 18.05 Lilla huset på prärien. Amerikansk västernäventyr. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport och väder. 20.00 Två och en flygel. 21.05 Kanal 3. 22.20-23.10 Guldslipen. Rockunderhållning.

TV 2 måndag

17.20 Nyheter och väder från text-TV. 17.30 Fem spökar. Alfons Åberg? 17.40 Sagotiden. 18.00 UR: Världen i närbild. Irland II. 18.15 UR: AV-central. 18.25 Herrskap och tjänstefolk. 18. Engelsk serie om Londonfamiljen Belamy och dess tjänstefolk. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Sportnytt och väder. 20.00 UR: Människor i rörelse. 4. De nya svenskan. 20.30 Vardagsmagjet. 21.00 Musik i Tvån: Fyra ballader av Chopin. 21.45-22.45 En timme med musik.

TV 1 fredag

4 FEBRUARI
9.00-9.20 UR: Sverige i närbild. 9.40 Come and see us. 1. 10.00-10.10 Switch on 19. 4. 3. 10.15-10.35 Arbeta i närbild. 10.45-11.05 Om strumpor på spanska: El pueblo de las medias. 1. OM-strumpöppet. 1. 13.00-13.00 OM-program på spanska: El pueblo de las medias. 1. 16.30-17.00 Halvfilm. 17.40 Viikkokausi. Aktuell i tecknoövernat. 18.00 Aktuell och väder. 18.15 Trafikmagasinet. 18.45 Hacke Hackepett. 18.50 Tråna med TV. 19.05 Tecklarerna från Chimborazo. En dokumentärfilm från Ecuador. 19.25 Ett blad ur kärlekens bok. Efter en roman av Emilio Zola. 21.00 Aktuell och väder. 21.30 Sportnytt. 21.35-22.35 EM i konstämning. Från damernas fria äkning.

TV 1 tisdag

1 FEBRUARI
9.00-9.25 Den värld vi har. 1. 9.25-9.40 Halvfilm. 9.45-10.00. 3. 10.00-10.10 Switch on 19. 4. 3. 10.15-10.35 Hos Ejgel i Jakobshavn. 12.00 Here we come. 2. 12.15 Des le Debut. 2. 12.30 Stenåldersliv. 13.00-13.25 Naturvetenskapligt magasin. 16.30-17.40 Halvfilm. 18.00 Aktuell och väder. 18.15 Hemma efter 18. 19.00 UR: När filmen blir verklighet. 19.35 AV-central. 19.45 Take it easy. Sydney. 2. 20.00 Snälla barn, finns dom? 21.00 Aktuell och väder. 21.30 Sportnytt. 21.40-22.30 Maktkamp på Palatinen. Crest. 9. Två rivaliserande familjer i ett spel om makt.

TV 2 fredag

17.20 Nyheter och väder från text-TV. 17.30 Pannkaka. Alfons Åberg. 17.40 Sagotiden. 18.00 Grönland - hos skidåren i Storö. 18.30 Fantastiska Hollywood. Amerikansk underhållningsserie. 18.55 Tecknade pärlor. Berömda kortfilmer. 19.15 Regionala nyheter. 19.30 Rapport och väder. 20.00 Nötveckla. 21.00-22.25 Marco Polo. Sista delen.

Tallinn ja Paldiski - Venemaa eelbasionid

Kõikide tänaste eelbasionid teadvust poodudalt valusalt Kremli üha konkreetseeruv plaan uu "teraviljasadama" rajamises Tallinnas. Liites Eesti praegusele, okupatsioonivõimude poolt ametlikult avaldatud elanike arvule 120 tuhat sõjaväelast (miinimum-arvuna 1), saame tulemuseks umbes 1,6 miljonit, millest

eelstiasi vaid 59,7 protsenti. Muulaste rõhuva osa moodustavad venelased. Ku aga ka meie pealinna Tallinna elanikkonda sisse arvestada sõjaväelased (miinimum-arv 20 tuhat), siis on seal juba täna eestlasi vaid 48-49 protsenti.

Tallinna osas moodustavad veel (eriti välisriikidele silmi haavava) osa ka äge päev südalinnas liikuvad "energilised kotimehed" ehk tühanded defilitselised kaupad ülestõusnud N.Litid nuudest piirkondadest. Uud sadama rajamine ja valimine muudab pildi veigist ängistavaks...

Sadam ja Lasnamäe elamurajoon

Samaaegselt Muuga sadama projekterimistöödega alustati Tallinnas uus, Lasnamäe elamurajooni püstitamistega. Ehitustööde kestmise on planeeritud veerand sajandit (1974-2001) ja elumassiv on projekteritud kahesajale tuhalele uussaakale. "Sotsialistlikku süsteemi" juba iseenesest viljastavates tingimustes ületatakse vihmane arv aga tunduvalt!

Enne, et Muuga sadama ja Lasnamäe elamurajooni rajamine on olnud seotavalt. Sellele viitab ka objektide omavaheline rühmitus linna ida- ja kaguosa. Lisaks nii palju, et kui Lasnamäe elamurajoon rajatakse valdavalt varem hooetatamata püepäele, siis Muuga sadama puu maapinnalt tühanded valvaid (80-95%) eestlasele sündinud Muuga ja Uus-Muuga...

Ja suur kaubasadam ning Pirda sadam, lisaks Kirovlinn. Näidiskalikoohi Mõitumana sadam (Meriviljaja ja Haabneeme vahel) Viimsi poolsaare lähedal.

Peale selle on ju olemas mitmed piliraviveeritrite kaad. Nüüd on sadama rajamine meie rahvusriigi huve külge erilist ei saa teema, enne voh sellest saada bales kõikide sadamate tulevast üldnõuannaks aluseks võttes...

Miks Tallinnas?

Kuivõrd sadama rajamine alustatud, on selge, et N.Litid balt mere baaseniit uut sadamata vaja läheb. Aga miks just Tallinnas? On ju Botnia ja Soome laht, lisaks Eesti saarestiku sivevad amukest Läänemere talvel tõsiselt hülmuvad osad, kus talvkuudel jähkühjatete kallid al paratamatu. Sellise sadama rajamine Lätisse, Leedusse või Kaliningrad (Königsbergi) ümbrusse oleks tulevasti ekspatsiatiooniüks arvestades olnud palju loogilisem! Aga valiti Soome lahe lõunakallas ja konkreetset ikkag Tallinna linn...

Venelased sadamat kaasa ei vii!

Seoses Muuga sadama rajamisega kohta käiva informatsiooni jõudmisele Vabasse Maailma olen jätkevalt kuulnud eestlase osas väidet, et "aga see nüüd koige hullum al olei, kui lõpkoer nõukogu okupatsioon oleks, äge venelased ju sadamata kaasa ei vii" Ausalt võidaks siladad selline kuuleim väheast mis jooks äge vähe entusiastim.

Veneik Tallinn

Seetõttu ja Mustamäe kunagise uue elamurajooni tänase ülevahvaste faktile toetus võime täiesti reaallitkuil vältia, et Tallinnas uus, Lasnamäe elamurajooni valmimisele, saad selles elama umbes 250 tuhat inimest ja eestlasi saab nendest olema mitte enam kui viitendik. Siit tuleb järeldus, et paarikümne aastaga inõbe eestlased elanikkonda osatuse meie oma pealinnas 30-35 protsenti. Ehk, Kremli surub meid enam ammugi mitte midagi varjama teie eneste kunagise rahvusriigi pealinnas

Me muutume tallemaaks!

Rahu ajal on Muuga eelkõige teraviljasadam, selle kasuks räägib ka vajalike projekteeritud enam kui saja teraviljahoidla toristik. Sõja ajal muutub see aga koos lähedase Paldiski silvealveavabaasiga Venemaa eelbasioni, põhiliselt Leningradit eelkõldeuakse, sest Kirovlinn on ju tänases mõttes oma strateegilise tähtsuse minetanud.

Pealegi on sellele soodustav Soome merejõudude slatline puudumine vastavalt 1946. aasta Pariisi rahuajalepingu tingimustele (nähteks ei tohi Soome omada sulle kohaselt ühtegi silvealveavaas). Et blokeerida Soome laht Tallinnas linna kasutades vastas auva Helingsi sadama siluallt kaitsetud on Muuga-projekti tööline lisa- või põhieesmärk!

Kuna N.Lit ei pöörunud tagasi õiget vahendi kasutamise ees, mis talle Teise maailmasõja ühe

Amoraalne

Seega on eriti kaalu, et projekti tootumise on huvits lülitumiss (või selles osalemise konkureerimise) nii Soome kui Rootsi firmad! Oidakeis, et raha ei haise ja nii on see käesolevaja juhul. Konsertsest peitavast arusaasid end väidte taha, et sadam rajatakse ju igal juhul, kas nende osavõtu või mitte. Miks siis mitte juba osavõtu? Mit on aga üdini amoraalne!

Niisil, blokkiväliselt riikide täiesti tõenäoliselt kaasaalib tade Idaaimeeritum juhtriik lähemal ajal Muuga suursadama rajamist, uueks hukatuseks meie väliseks rahvale... ja miks mitte õhverdada Leningradit eelkõldeuasa miljoniline eesti rahvas? Kui see võimadaks kasvõi ajutiselt pidurdada osesse õhu lähenemist (muidugi konventioonaaie sõja tingimustes), see on ju äge endiselt võimatu! Lõpuks, de. Seal (anumaku linnas) elab ju varsti viis miljonit inimest... Selline on Kremli tõeline, inimühikajalik strateegia Muuga suursadama ehitamise asunimisel!

MARTIN CHR. RAND

Fantoom

TEAN MIDA TE OLETE TEINUD, MR. WALKER... TÄNAME TEID, MAJOR KORRALDAB TEILE KOJUSÕUDU, JUMALAGA.

MAJOR... SEE ROTI, KES PANI MIND PUURI. TÖÖTAS ENNE TARALE... NÜÜD DITOLE!

TÄIDAN VAIK KÄSKE, ISIKLIKU VAENU EI OLE!

KUID SELLE OLED ÄRA TEENINUD!

TÄITSA ISIKLIKUL, MAJORIHÄRRÄ!

ÄRGE VAADAKE ÜLES ENNE KUI TEMA KÕRGSUS VÄITSEB LUBA ANDA!

NÜÜD TOHTE PEAD TÕSTÄ!

TA ON JU TÄPSELT SAMASUGUNE KUI TARA!

ENNE LAHKUMIST VAATAKSE VEEL TROONISAALI.

LADYA SAAKID... LÄHENEK TROONILE!

DITO, MILLAL TULEVAID VABAD VALIMISED?

JAH, TROKI-VABADUS?

VARSIT? TA MÕTELE... MITTE KUNAGI MIIAL TEDA PUURI PANNAKSE?

VAREM VÕI NIIKEM, NIIKEM NIIKEM VÄLJAD ASJAD TARAKIMOS!

JAH, MÕNIUS ON AGA KOJU SÕITA.

JÄRGMINE KORD... USZ REZHIIM.

Ilmar Külvet

Reisilt ümber Oriendi 1: Hiina väravad on avatud

Kaasa suletud olnud umbusklik ja salapärase Hiina on nüüd lõkanud oma ukse võrdlemisil avali välituristidele, võimaldades neil tutvuda enam kui kaheksakümne linnaga. Selle põhjuseks on muudigi vaevalt niivõrd tugev Hiina populaariseerida ja rahvastevahelisi sidemeid sõlmida — välituristide lähemaid kontakte kohalike elanikega

Reklamitakse grupireise nagu: Jalgrattalihi Hiina, Marco Polo järgedeks, 22 päeva liide sidikubanduse radadel, Klassikaline Hiina. Laevareisi Jangtse jõel — kui loendada vaid mõningaid välituristidele on nüüd juurdunud Tšibetisse ja Mongoolia aladele, neid lastakse kommuniidesse, vabrikutesse ja töökodadesse, tuhandete viisi kõnnib neid Hiina Müüri, Pekingi omaaegsesse keelatud kesklinnas, Siiani arheoloogiliste avastuste juures.

□ Eksinud

Lisaks grupireisidele on võimalik alati hakatud luua andma ka individuaalkülastusi-

teks, kuid neid sõandaks võimalike viperuste ja ebamugavuste vältimiseks soovitada küll vaita nende, kes vähemalt mõningal määralgi valdavad hiina keelt.

Meil oli näiteks juhus tunnistajaks olla sellele, mis juhtus kahe vanadase ameeriklannaga, kes Nankingi sõjalinnal üllatühedas liikluses lastsid end oma grupist eemale trüvida. Mitte keegi ei osanud neile teada teha, et aga pakkuda asi peale kohmetute murratuste. Kulus tühisti lühike aeg, et nad saaksid teada, et komisjonid on juba läinud tagasi leidsid.

piütakse endiselt vältida — kui just hädarohkelt välisvõla bankimise eesmärk. Reisibüroo pakuvad nüüd Hiinaga tutvumiseks võimalusi väga mitmesuguses ulatuses ja erinevais pakendites, alates Hongkongist lähtuvalt liikluskursioonidest kuni ligemale kuu aega kestvate "sügavaaustuse"ni".

Me märkasime Hiinas vägagi mitmepealset turismi. Nii näiteks kohtasime Nankingis ühte ameerika hivatute gruppi, kes tutvusid Hiinaga rasteatoides ja mõni päev hiljem nägime neid uuesti Shanghai lastepalees, kus üks alachast laivatud näitlik nüüd rasteatoides istudes süüdi ja heatujuuvalt lausumist mängida galantselt ja suuremeelselt kerget kõrgpallingu servitva hiina poistega.

Siiani sattumise ühes ja samas hotellis olema Ühendriikide miljonär ist ajakirja väljandja Malcolm Forbes'iga, kes juhib (ja finantseerib) vihemehelast ameerika mootoriturite kavakaadit tuhande kilomeetri pikkusel, viieteistkümmepäevase reisi läbi Hiina. Hiljased ei jõudnud küllalaste imetleda neid imponantteid Harley Davidsoni "skärevarustajaid", millel uhkeldasid ameerika ja hiina ilud ja mida eskeritsid kaks bussit ring üks veoauto.

□ Öhupal

"Kannate ise oma bensini-vaarakaasa?", küsisime. "Seda muidugi. Hiinas ju bensinihinnaga samahästi nagu polegi. Aga meil peame olema lastika on suur aerosaat. Kävatame selle Hiina Müüri Ameerika-Hiina sõprusühupallina lenda lasta."

"Ja ühikonservatiivne Hiina nõustub sellise spektakliga?" "Mulle nii kergesti", ütles Forbes. "Loa saamiseks kulus tühisti kaks aastat. Tegiti proovi Nixon ja Kinsingit vahendusel, aga ei minget tulemust. Siis sai aga õlimgaart Armand Hammer, kes Pekingis energiaalabrääkimist pidas Deng Hsiao-ping'iga ka selle suhtes kohtasid."

See oli muidugi muu kõrval järjekordest näiteks, et igasugused tehingute sovitamised

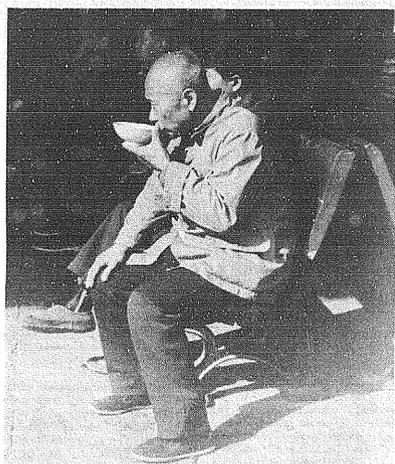
hiinalastele on äärmiselt vaerarikad, õgu siis tegemist kas võib sümbolise sõpruskuniga. Ja samuti, et ärimehel võib olla tänapäeval suurt mõjuvõim kui poliitikul...

Hiljem kui juba Hongkongis olime, lugesime ajalehest, et Forbes ja ta kaastolud olid töepoolest Hiina müüri "sõpruspalli" õhku lananud, kuigi mitte just väga kõrgele, sest hiinalaste kindla nõudmise kohaselt tuli see kõitega ma külge kinnitada. Eks selleki või hea tähtsuse korra viijahugeda sümbolise tähendus...

□ Erinev

Statistika näitab, et kõige inimumad Hiina külastajad on praegu jaapanlased, kellele järgnevad kohe kannul ameeriklased. Mis on siis selle Hiina vähimustuse peamiseks põhjuseks? Kindlasti soov tutvuda ühe täiesti erineva kultuuriga, arvestades võimalust, et ukseid võidakse kord turistidele taas sulgeda. Üudistaja helu pealeuskadestki pikki sellele, kuidas funktsioneerib see kommunistlik hiiglane pärast kultuuri revolutsiooni laastamisest. Hiinal on anda palju muu-terekustust nii tänapäeva müüri kui ka üdesele arete varumustel, kuid kas on viija välituristide vastuvõtuks hiina täielikult valmis?

Isiklike reisi kogemuste põhjal võiks öelda, et mitte veel täielikult. Et leidu veel küllalaste ajendutele vastavate hotelle. Teenindamises ilmnevad aeg-ajalt mõningad ringad ja puuduvad finessid-mugavused, millega viijalaste rahuldus on harjunud. Pekingis ja Shanghaiis võis majutamis tingimustega rahule ista, Nankingis vastas aga aurtalaste poolt tehtud ja juhendatud moodne võõrastemaja juba Lääne esimese

Teed nauib hiinlane kõige paremini kaustit rüübatas (Foto: Valke Külvet).

klassi hotelli nõuetele, kuid Siiani tekkisid meie reisi esimesel teisel nurinal.

Külastajade kompleks asus hinnast tükk maad välja, ühe kommuniidi veerel. Looduslikult oli see kaunis paik põlluste puude, aegsillaste, kunatliku järve ja idülliliste paviljonidega. Siisruumidest aga hoovast kopitulehikaga, torustik tege häälitust, nagu oleks keegi bankell enesele kanget sorgovihna — mas ta'nd — hingekurku ajanud ja üks või teine avaldas arvamust, et vanimuhde puhtus taust mõndag soovida.

"President Carter peatus siinsamas, kuid tema ei nurisunud", poetas hiinlaseid giid vargi vabanuse.

"Tema reisis riiki kuu. Meie aga tahame o ma raha este väärilistemat elamist", põrumust keegi meie hulgast seeläi gumendil.

"Hiina on vaene maa. Meil ei ole paremat pakkuva."

"Puhtust saab pädida ka vaestes oludes."

See oli muidugi solvav ja ebatahtline viija ja meie reisi-juht — hiina nooruk — tegi enda ohjedamises päris märgatavalt jõupingutusi.

□ Täpsum

Juba aasta — paari pärast on aga olukord kahtlemata

lunataval parenenud. Hiinlased kohanavad kiiresti ja kui nendest paaristajast, kes on teadete kohaselt viijalaste hotelli asjandust õppima saadud, usagi Hiinlase tagasi nõõrdub, et lae muudatused end kindlasti kaua oodata.

Ag a nüüdki h arjumise kiiresti suurte hiina tee termin-pudeelitega, mis igas hotelli-vaas teeneseantimõeldatavate värskendajate eesotsasid ja hakkasime nendest oma reisi teisel etapil välispool Hiinat koguni puudust tunnema. Meile meeldis, et keegi ei oodanud jootraha, aga tohtimusti seda vastu võtta. (Isegi lapseid kaadusid ettevald pead raputama kui Ameerika onu või tüdi neile malustulit pakkus) ja päevalava viidi läbi säärises ühikuga, rongid ja siislemuudid pidasid luugi kindlastest sõidupa-ladest.

Meldi oli kokku 28. enamuses palju reisiandul Kalifornia ja New Yorgi elanikke ja kui me reisi lõpus muudeti arutlemise, ütlesid kõik eranditult, et kõrg-punktki oli Hiina, ehkki Hongkong ja Singapur olid ju kaustel olegantsemad. Dal' san' lussam, Bankok mugavam.

Hiina jäi ortidestis elamuusikute tuumikuks. Kõik muu oli nagu peatekauba and.

(JÄRGENNB)

Hiina nägusid mitmest generatsioonist. (Foto Valke Külvet).

Välgumärgi musketärid Abiteenistuste mälestusteos

Nüüd on ta silin, Arvi Kork-Tintisa teos "Välgumärgi kasvandikud". Ligi kuussada lehekülge, sinises suures köites, kunstnik Saarnildu kaanega. Väljaandja: Lennuväe-Poiste Klubi Toronto. Hind 47 Kanada dollarit.

Autor on ise korrektuuri lugesnud ja koguni kolm korda. See oleks pärast, et keelilised asjandused hakkasid muutma kasutatud päevikute ja dokumentide keelt. Nimelt on suures ulatuses lähtunud kaasvõttejate, musketäride päevikust. Tinitas lelab, et sõjajärgeste noorte keelt ja toleesegeste amehlike paberite sõnastust ei tohi muuta. See on osa ajaloolisest teest.

Kaastöölise nimist on kaunis pikk. Kuid siiski, autor ei jätta

oma kaastöölise väärarvusi puudumata kui küsimuses on kuupäevad, kohanimed või aumendid. Kasvandike Üle Kompa, Raouli Soobiku ja H. Riiulit päevikud on ehk kõige rohkem kasutatud.

Raamatu lõpus ära toodud surma läbi lahknud kaasalaste nimed ületab esja.

Sisuilisel jaguneb raamat nelja ossa:

1. Lennuväe abiteenistuste tekkimine ja läbiviimine Eestis. See

noorte organisatsioon. 2. Saksa-maal. SS-i kasvandikud. 3. Värskeid grenaderit. Taanis. 4. Sõjavangis ja vangimajas.

Mille eest siis võideldi?

Näitena toon silin lennuväe abiteenistustele vande, mis anti pärast väljaõpet Kiviõlils.

"Me luban, et Lennuväe-abiteenistustele viitavates hetkavõimisi vastu igas olukorras truuult, vapralt ja sõnakuulsiult oma kohust täidan ja selleks kogu oma jõudu kasutan, nii nagu see ühele eestlennuväe-abiteenistustele osoli on."

Ametlik tekst oli saksa keeles.

Raamatu autor ütles lk. 82 oma kaastöölise kohta, et enamus kirjamehi olid keskkool poisid, kes nii eesti kui saksa keele olid korraldult ära õppinud ja tegusidest ühik ka ühikuna. Küid ei paista ühtegi nende sead, kes oleksid HIL-leri "uue Euroopa" valmistes, poliitundideest hoolimata.

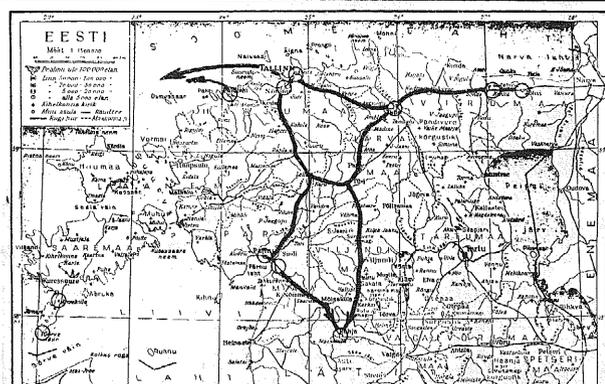
Kõik olid selleks teenistusse tulnud et kodumaa kaitsita. Ja kõik olid kodumaalt lahkudes kurvad.

Pea kirjasa viltan Arvi Tintisa esteemlele raamatule "Nell musketärid", mis ilmus ERK kirjastuses Laidis 1987. Ka raamat on osakend sõtta sattunud noored.

Ühes "leebemas" kohas iseloomustab Tinitas oma kangelasi, kes "oidid kõik koatanud koodud, sõbrad, omakaded, äärmisand, isegi kodumaa ja müüdi olid soovimata küllalastele võoral territooriumil ja et nad olid viimaste aastate jooksul õige mitmete rezhimide all elanud. Mis oli sangeritegu ühe al, võis teisel juhul tähendada surmaamist."

See musketäride iseloomustus käib ülimal määral ka praegu kõne all olevat kasvandike kohta.

Üheks üdiseks on tüdrukute abiteenistus. Ka silin on päevikud ja dokumentid andmas käekäigu

Lennuväe-poiste asukohad on märgitud ringidega. Taandumistest märgitud mustade joontega.

kirjelduse. Nagu paistab, ei olund neil vaje kaasa teha pikka vangipõlve.

Alles kevadel 1946 pääsised 3 000 eestl meest briti vangilaagrisest. Nende asaks ka tohat alalaste.

Üks vanematest ühikudest, jagri lehtede tolmajaja Ignas Tõrmaküla on kirjutanud "Välgumärgi kasvandikele" eesõna. Tõon sellist ära katke:

"Need poisid, kes tulid Suurest Tõormist välja eluga, on nüüd maailma laanes laiall. Käesoleva raamat helmad mõningat valgust sellele, kites nad on või võideldi olla."

Nad on praegu oma viiekümneadeste eluastates. Nende hulgas on mehi, kes on elus jõudnud vastu-terekustele postitsoonidele.

Üks küpsetas eluastates võivad nad nüüd luudeda aialmises tehes eesti pagulaskonnas. Nad mäletavad oma sünnimaad ja on immunesed Eesti laeselvuse vastu sihitud propagandale.

Raamatu üheks tugevuses on see, et autor ei esita ainult enda mõtteid, vaid laese ulatulkuniki kõneleka ka teistel "poistel", kes

on oma mälestused kirja pannud. Nad astuvad kaastolustena autor-dirigendi juhtimisel raamatu kahedimensioonilisele tehnikule nagu näitelavale, kus draama omadaks sügavuse ja saab juurde uue dimensiooni.

Teese tehes alampalstavaks omanduskes võiks lugeda seda, et sündmuslikust pole olumuhia välja kujutatud, mis võib j-uhude kui protokollikirjutaja hingehetke ülevõetud rangel rakendatud kuiva uurimisprote-duuri. Käesolevat raamatust astuvad mele ette elavad ilmnesed, kelle rõõmsid, igatsusi, mu-reisid ja angustusi me hilpsasti mõistame."

Kes tahab rohkem teada, võib omale raamatu hankida. Pangast saab välisvõlauta tehski 47 Kanada dollarit välisruutes. See liisada kirjale, mis saata aadressil: Lennuväe-Poiste Klubi Raamatufond, c/o Kaitse Jägi, 85 Dugan Ave., Toronto, Ontario, M4V 1Y7, Canada. Tehski kirjutada klubi nimel.

ÜKS

LENNUVÄE POISID

Kalastamine pole veel täiesti vaba

Vabanajalastus Läänemeres polegi veel täiesti vaba, kuigi riigipõlves seda mõni aeg tagasi otsustas. Vähisid aga aega saata, enne kui kõik foruamannid on lahendatud ja "utredningud" tehtud.

See tähendab lahjata seda, et kalastuskaarte on viisi ka ei saatal. Hiljuti lasti müügilde Stockholmis läbi kalastuskaart, mis maksab 60 krooni aastaks. Sellega on kalastustevase umbes 25 000 ha veti, kõik täpselt märgitud kaardile kaasakaitseid broshüüri.

Uued kalastusveed sel aastal on Björn Örsbö, Stora Värtan, Drövelin ja Ingarö/Norrskär Jõuna-pooli Nymäslaneni. Lisani keelatud on võimalik hankida sõrki-, kaisa- ja rauakalustest. Turistidele, noortele ja pensionäridele maksab kaart 20 krooni.

Eesti sõjavangilaagrite asupaiged Põhja-Saksamaal.

Timmukuru: Vastukarva

STOCKHOLMI ALLMAA-RAUDTEE on omaasutuselt hulgimüümas esikohal võitmine hiljuti lugeda. Kulgi see et ole maailma suurem, aga sellel et sõida enim inimesi, on see tšees osas siiski võrreldamatult vähesem.

Nn. vandalseerimise poolest. Kuus miljonit (loe: kuus miljonit) krooni läheb allmaaraudtee ja liinide summades selle lõhkumise ja määrilise parandamiseks, sest "meie et saa lubada, et allmaaraudtee slumisteks", nagu selle vastutava ütlesid ütlevad.

Vandalseerimise ajal olevat teatud võistluse eeldused olemas New Yorgis, Hollandis ja Eestis. Aga Stockholmis esikohta ei ahvardavat neist ükski. Suured, vanad ja kuulsad allmaaraudteed Londonis, Pariisis ja Moskvas ei saavat selles asjas Stockholmile ligilähegi. Ja Tokio allmaaraudteed jaama võivad igatki tunnivahete pükstega maha istuda, ilma et sellest pükstest jälgi jääks.

New York on muidugi tuntud liini mustuse ja lagunemise poolest nagu kogu USA idarannik. Hollandis on olemas eeldused vandalseerimiseks — kõrge elustandard ja lahe narkootika kättesaadavus. Hamburg on suur sadamalin ja seal on tuntud linnasoad nagu St. Pauli, mis võivad anda teogu lõhkumisele ja määrilisele. Stockholmis on muidugi ka kõrge elustandard (kriisist hoolimata) ja inimese vabadus napilt piiratud (kuigi nuristatakse "poliisvaide" üle).

Nähtavasti ei oida olukorraga siiski rahul ja tahetakse seda muuta — puhas mustaks, terve kätti. Kuidas seda muudu seletada. Noorus teeb revolutsiooni.

Mis selle noorusega ära teha. Kooliga see pole ka rahul (nagu rahvusvahelised uurimused näitavad), kuigi seal ei tunnita fakte (näiteks arvestamist, rootsi ja inglise keele oskust), vaid õpetatakse noored ühiskonnas orienteeruma ja üks — teist respektima, sõltumata nälama jne.

Mis praktilises osas tuleb nähtavale eelmainitud allmaaraudteel.

ROOTSIS ON OLEMAS salakavalat asutus, mis luurab ja nuusib igal pool ja tülitab kodanikke. Mis peaks õigupoolest ära kaotama, sest inimese poolt ja olemas vahel ja tegema mis ta tahab. Aga ei, on olemas niisugune vähktõekavastaja, mis on sõnood end sisse lga-

Prof. Armin Õpik surnud

ARMIN ÕPIK

Austraalia pealinna Canberra surl 15. jaanuaril Austraalia Teaduste Akadeemia liige, rahvusvahelise nimega geoloog ja paleontoloog prof. Armin Aleksander Õpik.

Prof. dr.phil. Armin Õpik sündis 24. juunil 1889 Kunda Viirumaa. Lõpetas Tartu ülikooli 1926. Tegutses õppejõuna tartu ülikoolis aastatel 1930–1944, olles geoloogia muuseumi juhataja ja professor.

Põgenenud kodumaalt Saksamaale, emigreerus ta Austraaliasse, kus ta jatkas oma erialalist teaduslikku tegevust, võttes autust ja respekti ka uude kodumaal.

Prof. Õpik tüeb peremohust, kus on ka teisi teadlasi — tema vend Ernst Armaghis Ilirimaal on võitnud maailmakuluse tähtsadesasena.

lepoole, nagu ikka jälle ilmsiks tuleb.

Vimatl on see tunginud ka rootsi avaliku arvamise aknasse ja sellest välja vaatajate hulka. TV tegijad (kes on pühad koos TYV endaga) süüdistatakse, et nad võivad vastu välistormatööd ja annavad endast õiget informatsiooni selle tasuks ilma, kus seda himustatakse.

Ja mis siis? küsivad ajalehed, ise hirmu täis, et võib-olla on nende toimetusteks ka mõni tolle asutuse agent. Ja mine tea, viimaste valvataks see loogi sejaväie järel, et ega lasta informatsioonid sealt vabalt välja voolata nagu vabal maal peaks olema loomulik. Kõnelemata tööstust.

Küsite, mis see niisuguse organisatsioon on? Jah, kes võib seeläbi võtta, aga eestl keeles kõlaks selle nimi umbes nii: SUURTE ÄRAANDJATE PÜÜDMISE ORGANISATSIOON.

JURI ANDROPOV on hakanud omelt kord tegema neld temalt oodatud zheste. Esimese puhul ta ütles rootsi parlamendiliikmetele, kes soovitsid USA saadikute varjo otsinud vabakogudustasid läände lasta. Mingu oma koju tagasi, siis vaatame. Nende kodu on Siberis.

Telise zhestinä on Juri ahvardanud sed juhul, kui ameeriklased peaksid ühtegi uut raketti Euroopasse üles seadma, kohe relvade vähendamise nõupidamiselt minema minna.

Mida oleksid — selle loogika puhul — ameeriklased pidanud arvama tegema, sest veldasid soovivad pidevalt rakette üles, otasid Euroopa poole. Aga need on loomulikult kaitses... Zhestit on ja selged. Küsimus on, arnuh, kas neist läänese aru saadakse. Inglise Rahnne Naitisi Margaret ütles küll, et ta soovib läänese saamasugust kavallust ja kindlust, kui on seda idas. Aga kas tema juttu kuulatakse?

LÄHEMAS TULEVIKUS tekib Rootsis keeruleine julgeoleku-probleem. Kuidavasti on sotsiaaldemokraatlik erakonda hõlmasend külla palostilaste PLO juhi Yasir Arafati. Viimasel on aga — loomulikult julgeolekulistel põhjustel — alati vöö vahel laotud pistol. Küsimus on, kas rahul ajal Rootsi võib tulla reivastatud kõlaluks.

Ei ole ju teada, mis küllaline võib oma relvaga peale hakata. Näeb näiteks moderaatide juhti ja hakkab tema kallal viimati teostama seda "õppiliku lahendust", mida teostas Adolf Hitler koos oma kaaslastega.

Muidugi võiks ju panna Sõpo Arafati valvama. Aga Sõpo on enda just praegu liiga ära kompromiteerinud. Pista oma nina TV sisselülitamise ajadesse, see on sama hull, kui et keegi paneks jumalateenistuse ajal piibu põlema ja tossutaks haisevat mahorkat. Kuigi ketserid antud juhul ütlevad, et haist tuleb TV ja mitte Sõpo poolt. Aga kes seda kindlaks teeb. Hais on hais ja seda saab mitmel moodi seletada, nii nagu vastav desinformatsioon ette näeb.

Loodame siiski et Kosmos (suure tähega) meile pähe ei kuku ja et Arafat rahulikus ja erapoolest Rootsi riigis paugutama ei hakka.

JUUEEL on ka nende päevade sees tulemas. Adolf Hitler tuhandeaastase Suur-Saksamaa ja Uue Euroopa loomisest saab juba pool sajandit mööda. Tuhandest aastast sai küll ainult kaksteist, aga ihmohvritest seoses sellega jätkuks tõesti tuhandeks aastaks.

Ei tohi unustada, et Eesti Vabariik oli üks oselle riigi ohvreid pärast seda, kui Vabariik Hitleri poolt koos teiste väike riikidega ühele teisele tuhandeaastast (ideaal) (vähemalt) tagajavale riigile maha sahkerdati. Iina Adolfitä oleksid võib-olla Euroopa piirid (tänapäevalgi) olid suurtes sootest endised. Et ja ja läänese vahel poleks Narva ja Peipsi tagant nihkunud Königsbergi alla ja Berliinist mööda.

Nn. Kolmas Riik loodi küll rahuliku teel ja verevalamiseta, aga seda hülmimäni valati verd ja põletati inimesi mõni aasia hiljem.

Mis on väga kasulik ka tänapäeval meeles pidades.

Leinatead

Torontos surl 13. detsembril Iive Rutt Valka, n-nä Margiste, sünd. 14. detsembril 1938 Tartus.

Torontos surl 16. detsembril Theresa Loodus, sünd. 5. detsembril 1919 Mustjala.

Torontos surl 6. detsembril Anna Luin, sünd. 14. veebr. 1881.

†
Armas†
Hilda Gustavson'i
* 22/8 1898
† 18/1 1983 Stockholmis
mälestavad sügavas leinas

PÄRJE abikaasaga
ENE perekonnaga
TAAVI

Matusetalitus toimub reedel, 18. veebruaril kell 14.00 Heliga Kerkat kabelis Metsakalmistul.

†
Armas†
Hilda Gustavson'i
leinab

STOCKHOLMI EESTI NAISSKOOR

Armas†
Kõuaagset Eestl Õpetajate Keskühingu juhatustliiget

†
Armas†
Hilda Gustavson'i
mälestavad kolleegid:

WILLIAM GROSSTHAL
AMANDA JASMIN
UDO JUONO
HENNO KIRIKMÄE
AINO KÄSPER
PAUL LAAN
HILDA MARAND
KRISTJAN MEIKOP
VILLEM MULD
MEEMO MÄELO
VOLRAD PIIRAND
HELMi ja HERMAN KAJAMAA
ELLEN ROOSME
LEIDA SULG
JOHAN UNGERSON
SALME ZASTROV

†
Armas†
Hilda Gustavson'i
mälestavad

ERNA ENDRE
ASTRID KALMUS
ELLA KIRSIPOU
EVA MÜLLER
HILDA ja PAUL POOM
AGNES STAHL

†
Armas†
Hilda Gustavson'i
mälestavad

ERNA ENDRE
ASTRID KALMUS
ELLA KIRSIPOU
EVA MÜLLER
HILDA ja PAUL POOM
AGNES STAHL

†
Meie perest lahkusid

Hilda Gustavson ja Elsbeth Marend

Mälestab kurbuses

EESTI FENSIONÄRIDE ÜHING STOCKHOLMIS

†
Kodumaal surma läbi lahkunud meie kallits

Dagmar Jürgenson
* 12/6 1899 Rannamõisas
† 16/1 1923 Tallinnas

Mälestavad sügavas leinas

ODE
OELAPSED perekondadega Rootsis

†
Armas†
Roland Liiva't
mälestavad kurbuses

MARITA ja ENN

†
Armas†
Gretha Liivamees't
† 23/1 1983

mälestavad

ANITA ja JUHAN
INGRID ja OSKAR

Matusetalitus toimub esmaspäeval, 14. veebr. kl. 13.45 Trons kabelis Metsakalmistul.

†
Meie kallits varalahnunud

Eero Hain Lindvere
* 15/7 1945
† 28/1 1983

Sügavas kurbuses

ANN-BRITT
JENNY ja ANDREAS
ELLEN
SUGULASED
Rootsis ja kodumaal

Matusetalitus toimub vaikselt.

†
Armas†
Hugo Loorets'i
mälestavad kurbuses

ALIDE ja TIBU
SILVIA ja ÜLO

†
Kallist

Elsbeth Marend'i
leinavad

EILA ja VAINO
JUTA ja TOOMAS
DEA
HIRJO

†
Kallist ema, vanemema ja vanavanem

Elsbeth (Elsa) Marend'i
* 20/8 1895 Loksal
† 18/1 1983 Stockholmis

mälestavad valkases leinas

HELJU ja ANTS
KALJU ja LINDA
PILVI ja ALBERT
LASTELAPSESED

Matusetalitus toimub neljapäeval, 17. veebruaril kell 15.45 Trons kabelis Metsakalmistul.

†
Kallist õde

Elsbeth Marend'i
mälestab kurbuses

AMALIE JUHANS

†
Armas†
Elsbeth Marend'i
mälestavad leinas

ERNA, TIDDO ja LIA

†
Avaldan kaastunnet lahkunu lastele ja õele.

Elsbeth Marend
KARL MUMM

†
Armas†
Anette Paalberg'i
* 28/12 1896 Haras
† 17/1 1983 Södertäljes

leinavad kurbuses

POEG
OMAKSED ja SÖBRAD
KODUMAAL JA VÖÖRSIL

Puhka rahus!

Matusetalitus toimub neljapäeval, 3. veebruaril kell 11.45 Södertälje kalmistu kabelis.

†
Kallist

Anette Paalberg'i
mälestavad leinas

ILLA PERG
HULDA UIROPOU
LINA WARMA
HILDEGARD SALUVALVI
HELDUR KAISLA
HERMAN NILISE

†
Meie armastatud

Anette Paalberg
Mälestavad kurbuses
FERDINAND ja HULDA TORUPILL
THEODOR ja AGNES BLUNT
KARL ja HELMI ALLIK
ILMAR ja ILSE ITAL
ARVO ja ELLEN LEVISTO
FERDINAND ja AINO KLAAMAS
PAUL ja SELMA PERNITS
HUGO ja EMMA PERNITS

†
Head sõpra

Harry Saalep'i
* 27/10 1908 Tallinnas
† 18/1 1983 Malmös

leinavad

ENN MÄGI
ERNUD EHA
EDUARD KUST
AUGUST PAALBERG
AKEL TOOMPUU
MAX RATSCHUNAS

†
Unustamatut armast

Dipl.Ins.
Albert Soosaar't
* 28/3 1908 Pärnus
† 8/1 1983 Montreaalis

mälestavad sügavas leinas

Abikaasa MARIA OMAKSED

†
Armas†
Vilju Teiwick'ut
* 13/12 1905 Lalmjalas
† 21/1 1983 Linköpingis

mälestab sügavas leinas

KORP! FRAT. TARTUENSIS

†
Oma hilget

Vilju Teiwick'ut
mälestab sügavas leinas

EESTI VETERINAAR-ARSTIDE ÜHING ROOTSIS

†
Armas†
Dr. vet.
Vilju Teiwick'ut
mälestavad leinas

GERDA ja Valter KRANER
LEILI ja JOHANNES TUTT
ASTA ja ELMAR FAABO

Spordikroonika

Välis-Eesti spordielu

USA spordijärgijad on leidnud esiletõstmist Utah's elava Kalev Charles Ehlin ja tema poeg Chuck Kälev Ehlin. Chuck, kes käib lihtsalt järgedes ja on just temalt innustatud saanud, on jõudmas ameerika jalgpalli parimate meeskondade haldusobjektiks. Noormehe vastu on hakanud huvi tundma "The Giants" ja teised USA Rahvusliku Jalgpalliliiga juhtivad meeskonnad.

Michiganis osariigis Pine Mountainis toimunud mäesuusatamisvõistlused (Wendell Troop'i mäesuusatamiseks) lõid uut tunnetust Kirk Vestersteini. Kolmel päeval toimunud laskumiste kokkuvõttes võitis ta teist aastat järjest mälestuskarika suurslaloomis. Sellele jäädavaks omandamiseks tuleb tal oma edu korralta ka järgmisel hooajal.

Omaaegne tunnustatud eesti suusataja Juku Pent 1956ab Juba 30 aastat Stüttgardi lähedal Lääne-Saksamaal, Holmenkolleni katehisehase kommardirektorina. On valedatnud ka tema suuraue, et tehase suusamäärade osavõtmiseks laialdasel tunnustusega suusataja ka USA-s. Seda märgitakse oma kirjutasena ka ajakirjas "Internationale Fachwertschrift".

Etiopioke'is peetud rahvusvaheliste ujumistõuljate suusatamisvõistlused tähtsajärjel saavutas Chempuu, kes 25-aastaselt basseinis suusatades kolmandana koka 200 meetri rinnuluujumises tulemusena 2.38,13 ja oli neljas poolle lähemal distantsil. Etiopioke A-nakkonna liikmena võitis ta tulemusega 4:30 meetri kombinatsioonitulemuses. B-nakkonna koosseisus oli ka suues 4:30 meetri vabalt teatejuures.

Enam kui viiesaja võistleja hulgas oli ka nel eestlast Montrealist: Ken Ahberg, Hiljar Laine-

vool, Maria Lember ja Martin Tamme.

Spinksi show

26-aastane profpoksist poolraekakaalu maailmameister (WBA versioon) ja Montreali olümpia võitja Michael Spinksi tähtsust viimast usustastab "sporsitease omase erakordse farmukusega". Peet armutatud julgusega algatama kihutamise Philadelphia tänavate ja alates valgustoori punase märgutule lähimiseel ta enesele politseinikest jälitajad. Maailmameisteri õnnetus teo blokeerimist viitidat terevst 25 kvartalitel kaalurandurid läbilõikel ja sis teatas ta jälitajatele, et oli arvanud tegemist olevat kirilabuloga.

Tema auto pöörandlõik 115-kilomeetri pistol, mille magasiin oli tühjaks kummutatud. Selle kohta võitis profuuliusid, et need oli ta kultuurid usustastahuldi. Millega kogu lühem lõpeb, peaks ilmselt selguma lähemal päeval.

Ajakirjanud palistat aga kommentaari sel hendid Caracasel viimast WBA presidendit Gilberto Mendozalt. Põksjuht jõi keeletoos ja oskas vält vaita, et oli Michael Spinksi (Leon Spinksi noorem vend) alati väga tasekaalukaks ja vaesoholud noormeheks pidanud...

Lühidusi

Teatavasti saabub juunis Euroopa-turneele Brasiilia jalgpallikoondis. Järekorras kaetakse kaheksa mängu. Hollandi Saksamaa, Šveitsi ja Rootsi (22. juunil) koondistega.

Kiriusutamise maailmameister Hilbert van der Duim pääses reklaamikaardist vält "kerge ohustatusega". Hollandi Kiriusutamislõik asendas talle varem määratud tähtsajate võistluskeelu vält hoolatusega.

Kanadas ruti ootamatult ajuranduse (insuldi) tagajärjel 60-ndate aastate kiiremadal sprinter-

Mõeldunud hooaja SET-melster tonnises John-Peeter Leesil sai nüüd käte Erich Oja (Foto-Oja) poolt võitjale pandud uue eksklusiivse hõbedast rändkarika, mille donator lasks valmistada ja nüüd istiklikult üle andis (Foto Trummer).

neid Harry Jerome. Tema suurmäär saavutusel jäi pronksemadal 100 meetri jooksus Tokio olümpiamängudest ning kästis ajavõitu toonane maailmameister Jaanis. Dobilis toimunud IX Aasia mängude võitnud rahvusvahelise Olümpiakomitee president Juan Antonia Samaranch jäi väga rahule linna uude spordirajatistega ja lausust, et ta käsitab praegu Delhi kandidatuuri 1992. aasta suveolümpia korraldamisele kaalumainena selimeelsetust.

Enam kui pool sajandit on olnud Euroopa sõerajastöö peaarneid Wembley stadion Londonis. Nüüd on aga Inglisea Jalgpalliföderatsioon sõhnuud staadioni

omanikuga uue kokkuleppe (viimased saavad selle kohaselt 2 miljonit naela) ja et soovi sõerajastöö võistluse edasist jätkumist kuulsal areenil. Konflikt tundub vähemalt käesoleval hetkel olevat täiesti lahendamatu, sest inglise mootorsportlühid plaanivad juba 1984. aasta MM-võistluse finaalsõidule ülemvõit Wembleyst White City rajale.

On selgunud tänavuse Rootsi kirise rull (MM-olümp, trassi põhitööd "Värmland metsavõõndis") põhiootajad. Nendeks on Opel, Neel, OK Motor Oja ja Telever-akt Radio. Võistlused toimuvad 11.-13. veebruaril.

Verberis viidi läbi mäesuusatamise ajaloos esimene superuururandlõik MM-etapp näistele. Selle võitis treene Epp Lääne-Saksamaal ja ta järgnesid Hanni Wentzel (Liechtenstein) ning Tamara McClmcy USA-st.

Furjepordi olümpiaklassidest selgus tänavuse maailmameister esimesena "Lendavatel Hollandlastel". Austraalias Geolings peetud võistlused juhtisid rootslased Bengt Magander ja Mägnus Kjell veel enne viimast purjetamist, siis tuli neljaga endast mõõda lasta Anton Schwarz ja Peter Froesche Lääne-Saksamaal. Pronksid kuulustid kanadaalse Terry McLaughlini paatkonnale.

Raegonituse peetud suurt tennis-tourniirid võitis ühes poolfinaalis Ivan Lendl Björn Borg ja teises Jimmy Connors John McEnroe. Finaalis oli edukam tehheiti tennisist, kes alistas Connori 4:6, 6:4, 7:5, 6:4.

Nüüd on selgunud Delhiis toimunud Aasia mängudel juhtunud jalgpallistandardil üksikasjad. Kuiveldi ja Põhja-Korea vahelise poolfinaalkohtumise võitsid arandlased 3:2, kusjuures kaaks võitvat saavutatud nad karistuslõikidest. Sotsialismäärade spordi esinajad ei suutnud end seetõelil talitauda - varustatuna muuscas välistas jüritulu peetud, tormasid nii mängud kui meeskonna esinajad ühiselt mitru juhtunud tal kohtumikule VIJIT Getkavile kallale. Vaatamata staadionl korda pidanud India sõjaväelaste operatiivusele tuli talte haiglas teha 35 sidet ja haavaõmbust. Tagasi kodulinna Bangkoki, kus ta teatas loobestastat väheaga stardib ta esmakordselt Soome sisemestriivõistlused 12. ja 13. veebruaril. Distantsideks on 200 ja tõenäoliselt ka 400 meetrit.

Välismaalane Moskvas küübi venelaesil, kuidas nõukogude majandus areneb.

- Suuropäevit, vastab venelane. Meie lähema eadali jõudate sammudega.

- Kuid miks on tal nappus piimat, võit, juustust, lihasaadustest?

- Meie karjajamajandus ei ole ka kuhjaka melle nii kiiresti järele...

Rootsi on norra ostjale paradisiis

Alati on soodne olla piirielanik, sest ikka on midagi maabermal, mida taub ostja. Just praegu näitaks teevad suurimad kaumend noralased, kes tulevad Rootsi tervele armeedele. Pärast devaatsiooni on nimelt noralastele silmsed kaubad rohkem kui poole odavamad.

Enkõige ostavad noralased mitmeneguseid lihttoiteid, kuid ka alkoholeid jooke. Enne jõulupühi oli peale kõige muu veel Norras nimetatud alkoholistreik, mis omakorda suurendas sisseostjate arvu. Rootsi viinakaupused ei jõudnud nii palju vilna varuda kui noralased otsid. Kõige rohkem kirusid sisseostjate korda rootsi viinast, kes pidid ka kõige lühisema veinipudeli pärast selmasa pool päeva sahas.

Rootsi piiriarveste asulate kaupmehed nuttugi hõbravad käsi ja müüvad rohkem, kui lünnat varom. Norras jälle on lünnatustipidne. Kaupused on tühjad ja läbimüük niivõrd madal, et pühaj ärid ja suunitud usked sulgema ja poed müügile lakuma. Ostjad aga kahjuks ei ole.

Norra rikk on piidunud ostupaikade võhendas sellega, et ostetud kaupade koguväärtus näitab 500 kroonile ja tähesti ostja vanusepiiri 12 eluaastale. Vanasti tootjad ka imkuid vile üle piiri täisnõu kaupa.

Kui vanasti tohtis iga noralane vile üle piiri, küll rootsi tih, siis nüüd on norm kõigest vile kilo isukult.

Kuid ükkel seadus pole täielikult. Näitaks mis puutub autode reservoos, teevad noralased nii, et nad läsevad ostetud osad monteride autole kõige juba Rootsis. Näitaks uued kummid, ukssed, raadlood jne. Nii võib ka vilmane loogu auto Norrasse tagasi sõites nihha välja juu ka.

Kuna ka bensin on Norras 80 öeri liitrit kallim kui Rootsis, täidavad noralased omne tagasi sõitu paagid ja kaasasolevad annud vilmane võimaluseni.

Mis on siis rootsi rahval kasulik osta näitaks just Norras? Absoluut mitte liha ja bensini, see on kindel. Kuid miks mitte meikgarlini, mis faktiliselt on Norras poode odavam kui sinl. Alast taub osta ka jahu ja juustu. Palju ostvat ka odavat sigaretipaberit.

Vanasti oli rootslastele suur liha- ja tilde tolduainete ostukoht

• Siit & sealt

- Merit Kuus, Dagens Nyheteri kommunaalpolitseisis osakonna toimetaja, tähtsast Stockholmis oma 50-ndat sünnipäeva.
- Salme Kurgvel New Yorgist viibis aastavahetusele külskäigul Stockholmis.

Kohalik elu

GÖTEBORG Peakoosolek

Eestilaste Eestinduse Göteborgis korraldane eestlaste ühiskond teeb muu põhialpaela, 30. jaan. kl. 16 Eestil Majas, Drottning, 27. Põhkirja kohane päevakord: koosoleku rakendamise, aruanded ja valimised. FEB juhatus loobab rohkemavulist osavõttu. Tere tulemast!

GÖTEBORG Loteril

Põhjalatõred-Kalevipoev Nalaringi loteril langesid võidud järgmiselt: Esimene võit, suur lapilekk nr. 253 (võitjaks osutus Laine Orossoon). Teine võit, "võitja koostud seinapav, pile" nr. 318. Võitjaks osutus Juhana Pakh.

GÖTEBORG Lähirandoo koosolek

Eestilaste lähirandoo Göteborgis korraldane peakoosolek toimub esmaspäeval, 7. veebr. kl. 18.30 E. Selti ruumides, E. Majas. Pärast korras koosoleku avamine, juhataja ja protokolli valimine, protokinnitajate valimine, aruanded

REE protest Estivali lippude asjas

Rootsi Eestilaste Eestindus protesteerib eestinduskogu poolt vastu võetud avalduses selle vastu, et Göteborgi Kommunn keeldub eestilaste leenamaast a.n. ametlikke lippurandide eest lippude jaoks Estivali ajal. REE kirjutab: - Rootsi Eestilaste Eestindus Rootsis otsustas oma koosolekul 22. jaanuaril 1983 Stockholmis ühel häälel protesteerida Göteborgi kommuni poolt tehtud otsuse vastu keelata eesti sümboolset vaigete lippurandide heakskiit kommu-nu lippurandides eesti kultuurifestivali Estival 83 ajal 20.-23. mail 1983 Göteborgis.

- Rootsi Eestilaste Eestindus nõuab, et see eestilaste vastu olev otsus kohe muutetaks.

Avaldusele on alla kirjutanud eestinduskogu esimees Rudolf Schmuul.

LUND Penstoniride kokkutulek

Penstoniride ühingu järgmine kokkutulek on kolmapäeval, 9. veebr. kl. 13 Eestil Majas, Bytor-28. Ettekanne Bernard Kangrovi: "Võistlus arvestus eestlastest". Kohvilaud. Kõik on tere-tulud!

LUND Aastalühikoosolek ja ettekanded

Eesti Teadusliku Seltsi Oskonna aastalühikoosolek ja sellele järgnevalt ettekanded toimuvad Lunds reedel, 4. veebr. kl. 18.30 Louna-Rootsi E. Majas, Bytor-28. Ettekanded esineb dots. Valev Ühikpuu teemal "Soome-ugri laste seelsund N.Liidus". Tavakohane koosviitimine. Kõik on tere-tulud!

NORRÄKPING Saarie rahva pidu

Laupäeval, 5. märtsil algusega kl. 10 toimub Kaupneeste ühingu ruumies, Brädd, 14, esmakordset Norrækpingsi sarislaste ja hildaste, strelolaste ja viisandlaste muuhulgate ja teiste Suure Tõllu ja Leigeri järglaste pidulik kokkutulek rikkalikul kavala, kus pidulised ise annavad hoo kogu õhtu kavale, millele elustavad eestlaste rahvaste vana traditsioonilõik mütoloogilist sõjast rikkalikult õhtulaud külmade supilaste ja mitmetelkili jookidega. Osavõtumaks 80 krooni isalikut. Osavõtjad palutakse eelregistratsiooni Danieli Lougasele tel. 16 66 51 või Mikko Lehtile tel. 16 33 64 kuni 20. veebruaril.

STOCKHOLM Saarlaste kokkutulek

Saarlaste küünalpäeva kokkutulek toimub 11. veebr. kl. 19. Eestil Majas, Walling, 29. Jätk. Hnd 60 - isalikut, mille eest pakutakse kerget ennet ja kõhvi kokkupuutatud jookidega. Ees-

STOCKHOLM Eesti Nalaring

Eesti Nalaringi järgmine kokkutulek on neljapäeval, 3. veebruaril kell 16 Eestil Majas. Tere tulemast!

STOCKHOLM Kunstnikutsi Eesti Majas

Eesti Majas on avatud Lõuna Riive-Elfvelli taieste näitus. Külastusae: esmasp., kolmap., kl. 9-17, teisip., neljap., kl. 9-18 ja reedel kl. 9-15.

STOCKHOLM Teatriühenduste ühine

Pühap. 30. jaan. kl. 14 korraldab EKK Eesti Majas paraatõuna teemal. Teatriühenduste ühine - valguspildid, sõmas ja heli. Selles mitmeneguseis ja meelelohuks kavasa on kaastegevad: Lensi Rõmmer, Edmar Kuus, Uno Tonissoo, Väino Kõngas, Heitaväita - mille eest hoolitseb Tarmo Sepp - moodustasid: Eie Vaaram, Siiri Kirilase, Harri Klisk, Alfr Pirsuke, Rein Veliner ja teised. Valguspildid valmistunud Tõnu Ots.

STOCKHOLM EKK 21. aastapäev

Pühap. 18. veebr. kl. 14 toimub Eesti Kultuuri Koondise 21. aastapäeva puhul pidulik koosviitimine Operateraseni poosallis. Antakse üle EKK 1983-a. Kultuurirahund ja Eia Kalot-Vaarami stipendiumid. Muusikalist ettekandet ja kohvilaud. Koosviitimisest osa võtta soovijali palu-keelele - kolmapäeval registreeruda EKK büroos, kus päsemad eelmüügid tulevad.

UFPSSALA UEP kokkutulek

UEP Ühingu järgmine kokkutulek toimub 1. veebr. kl. 15. Ettekandega esineb Jaan Lepik teemal: "Aure ja subversioon". Kohvilaud, juhatus ütleb kõigile ilmeketele tere tulemast!

Stockholm-Göteborg Sõit Estivalile Nauticis rezhiis

Eesti Jähtkubli Nautic korraldab ühissõidu Göteborgi. Ülejäänud buss- ja hotellikoht on nüüd võimalik ka ilma mittemelkera.

Aastal reedel, 20. mail 1983, kell 11.00 Kiarbergivärdüktenli. Kogunenime pool tundi enne ärasõitu. Vahepeet Brunnströmi kell 15.00-15.45. Kohal Göteborgis kell 18.00 (keel 20.00 algab söömaokaslar).

Tagasiõit Göteborgi hotellide juures algab esmaspäeval (teisel suvisestpäeval) kell 16.

AB Linjebuss, 60 inimesele. Toalet, viis-õe, hotellikoht.

Aasuv alust mõne minuti jalutuskäigu Scandinaaviast ja Konsertuustel, kus toimub suurem osa Estival 83 üritustest.

Sõit algas 180.- inimeselt. Kõss hommikuksnaga toa ja 3 ööpäeva peale:

1.140.- - 11 - 81stikut
440.- (1 isik), 840.- (2 isikut), 1.125.- (3 isikut) ja 1.380.- (4 isikut)

Reserveerime hinda muustulete melal mitteeotenevat põhjusest.

Tellimiskupong Eesti Jähtkubli Nauticis c/o Tarnet Mikkelerbergiven 220 126 82 ALV30

Reserveerimise basis kohta 180.- kokku
Hotel Lorenzbergis tuba inimesele 1 kokku
Hotel Park Avenues tuba inimesele 1.140.- kokku

Kaasa sõidavad ja hotellides olavad järgnevat laulu:

Olen registreerimishinna 100.- isalikut, kõigile sisse makandud Nautic PG arvele 48 70 108-9 ja taun kogu hinnal 1. aprilliks 1983.

Nimi:
Address:
Telefon: